

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

לפני כב' השופטת ירדנה סרוסי

מעורר **ברק אלימלך**
ע"י ב"כ עוה"ד דורון ברזילי ו/או ישראל סלבין

נגד

משיב **מס ערך מוסף תל אביב 3**
ע"י ב"כ עו"ד ערן פיירשטיין
פרקליטות מחוז ת"א (פיסקאלית)

החלטה

בפניי בקשה מטעם המערער להורות על עיכוב המשך ניהול הליך הערעור עד לסיום פרשת התביעה בהליך פלילי, התלוי ועומד נגדו, או למצער עד סיום עדותם של חמישה עדי תביעה אותם הוא מבקש לזמן כעדים במסגרת הליך הערעור.

המערער טוען, כי אי היענות לבקשתו עלולה לגרום לפגיעה ממשית בזכויותיו הדיוניות בהליך הערעור ועלולה לחשוף את קו הגנתו בהליך הפלילי.

לבקשה זו הגיש המשיב תגובתו במסגרתה הביע את התנגדותו לבקשה. המערער השיב לתגובת המשיב.

דעתי היא כי דין הבקשה להידחות, מכל הטעמים שיפורטו להלן:

1. טענתו העיקרית של המערער (המבקש בבקשה שלפניי) היא, שיש להתיר לו להיפגש עם חמישה מעדי התביעה בהליך הפלילי כדי לגבות מהם תצהירי עדות ראשית על מנת להגישם כחלק מראיותיו בערעור.

ככל שלא יאושר כאמור, מבקש המערער כי בית המשפט יורה על "הקפאה" של הליך הערעור עד לסיום פרשת התביעה, או למצער עד לסיום עדותם של חמשת עדי התביעה, בהליך הפלילי.

המערער מכביר במילים אודות הצורך בעיכוב הליך הערעור וטוען כי אי היענות לבקשתו עלולה לפגוע בזכויותיו. המערער טוען כי נאלץ להגיש את הערעור לאחר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

- שהמשיב השית עליו שומת מס עסקאות, כפל מס תשומות וקנס על פסילת ספרים, ומניעת זכותו החוקית להיפגש עם עדי לצורך הכנתם לעדות תגרום לו נזק של ממש.
2. המשיב טוען, לעומת זאת, כי אין מקום לעכב את הדיון בערעור בשל הסיבות שפורטו על ידי המערער.
- עמדת הפרקליטות הפלילית, שהובאה אף היא בתשובת המשיב, היא כי המערער מנוע מלהיפגש עם מי מעדי התביעה, כל עוד לא נשמעה עדותם בהליך הפלילי, וזאת בשל החשש לשיבוש הליכי משפט. יובהר כי הפרקליטות הפלילית אינה מתנגדת לזימונם של עדי התביעה לצורך חקירתם בין כותלי בית המשפט.
3. הלכה שיצאה מלפני בית המשפט העליון בעניין רע"א 854/97 **לופטין יצחק נ' מוניקה תכשיטים בע"מ** (30.4.1997) הורתנו כי **"אין בסיס לטענה לפיה כל אימת שמתנהל הליך פלילי לצד הליך אזרחי באותו עניין, יש לעכב את ההליך האזרחי עד לסיום ההליך הפלילי. הליכים משפטיים אזרחיים ופליליים צריכים להתנהל ביעילות ולא דחיות מיותרות, מה עוד, שאין לדעת מתי יסתיים ההליך הפלילי ומתי ניתן יהיה להמשיך בהליך האזרחי..."**.
- מכאן, שנקודת מוצא, אין מעכבים הליך אזרחי בשל קיומו של הליך פלילי מקביל.
4. אני ערה לטענת המערער, כי המניעות החלה על בעל דין בהליך האזרחי להיפגש עם עדי התביעה בהליך הפלילי, לצורך הכנתם לעדות, עשויה לפגוע בזכותו לניהול הליך הוגן.
5. עם זאת, אינני סבורה כי הפתרון המאוזן והנכון מצוי בהכרח בדחיה של ההליך האזרחי, בפרט אם התרשמותי היא שמחדליו של המערער במסגרת ההליך הפלילי תורמים להתמשכותו, ואגב כך, עשויים לתרום להתמשכות שלא לצורך של הליך הערעור.
6. יש להגן על האינטרס של המערער לניהול הליך הוגן במסגרת הערעור, אך נדרש לאזן אותו אל מול אינטרסים חשובים נוספים כגון האינטרס של המשיב לסיום ההליך תוך פרק זמן סביר כדי לאפשר גבייה יעילה של המס השנוי במחלוקת, וכיו"ב.
7. **בהתחשב בכך שניתן למצוא פתרון חלופי, שמגן מפני השפעה שלא כדין על עדי התביעה, מחד גיסא, אך מאפשר את העדתם בהליך האזרחי, מאידך גיסא, וכל זאת מבלי לעכב את ההליך האזרחי, נראה לי שהכף נוטה לטובת דחיית הבקשה.**
8. לבקשת בית המשפט, המערער פרט את רשימת עדי התביעה אותם הוא מבקש להעיד בהליך הערעור.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

- מדובר בחמישה עדים: שלמה רווה, שמואל מוריה, עודד דימנשטיין, פנחס אפל, אביחי גיאת וגיורא אילן.
- עדים אלה מופיעים כעדי תביעה בכתב האישום שהוגש נגד המערער.
9. המערער התבקש לפרט בבקשתו את הצורך בעדותם של עדי התביעה (ראו החלטתי מתאריך 17.10.2017, בסוף ישיבת קדם המשפט, עמוד 5 שורות 17-18), אך לא מצאתי התייחסות לכך בבקשת המערער ולא ברורה מה הרלוונטיות של עדים אלה למחלוקות מושא הערעור ומה הנחיצות שבשמיעת עדותם.
10. במסגרת ישיבת קדם המשפט נשאלה באת כוחו של המערער על ידי בית המשפט מדוע לא ניתן להסתפק **בחקירה נגדית של אותם עדי תביעה**, לאור העובדה שמדובר בעדים מטעם התביעה בהליך הפלילי ולאור העובדה שהמשיב הסתמך (ככל הנראה) על הודעותיהם בפני חוקרי מע"מ לצורך ביסוס החלטותיו מושא הערעור.
- וזו הייתה תגובתה: "**לשאלת בית המשפט מדובר בעדים שהוא מתכוון לחקור אותם חקירות נגדיות על הודעות שהם מסרו לשלטונות מע"מ אני משיבה כאשר הם נמצאים בעדי תביעה במסגרת ההליך הפלילי, מן הסתם יחקור אותם חקירה נגדית**" (פרוטוקול דיון מתאריך 17.10.2017, עמוד 2 שורות 5-3).
- אולם בהמשך אמרה "**לשאלת בית המשפט למה הוא צריך תצהירי עדות אם הוא מתכוון לחקור אותם חקירה נגדית אני משיבה שאני רוצה להביא אותם כתצהירי מטעמי, הגשת תצהירי עדות ראשית מטעמם**" (שם, שורות 6-7).
11. גם בהתחשב בעמדה הנוספת של באת כוח המערער (שורות 6-7), נראה כי מבחינה מהותית עיקר החקירה שצפוי להתבצע ילבש מאפיינים של חקירה נגדית. כך או כך, ובהתחשב במכלול השיקולים העומדים על הפרק, אני סבורה כי מתן אפשרות למערער (המבקש) לחקור את העדים בחקירה נגדית משקף איזון ראוי בין הצורך לקדם את בירור הערעור, מחד גיסא, לבין שמירה על זכויותיו הדיוניות והמהותיות של המערער, מאידך גיסא.
12. בנסיבות אלה, מניעת הפגישה מראש עם העדים לא צפויה להוביל לנזקים מהותיים בניהול ההליך על ידי המערער. די בזימונם של העדים לדיון בבית המשפט כדי שהמערער יחקור אותם בעל פה על הודעות שמסרו (ככל הנראה) למשיב או כדי לבקש את עמדתם לגבי הסוגיות השנויות מחלוקת, גם אם לא מסרו הודעות כאמור, כדי לאפשר למערער להציג את התמונה שהוא מעוניין בה בפני בית המשפט. ניתן גם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

- לשקול, תחת נסיבות אלה, מתן אפשרות לחקירה גמישה יותר של העדים, והכל על מנת למזער עד כמה שניתן את הפגיעה בזכותו של המערער להליך הוגן.
13. על רקע זה, נראה לי שנקודת האיזון הנכונה בין האינטרס של המערער להגנות דינונית לבין החשש מפני השפעה שאינה כדין על עדי תביעה בהליך הפלילי, אינה בהכרח בדחיית ההליך האזרחי, כי אם בזימונם של אותם עדים למתן עדות בעל פה בין כתלי בית המשפט וללא הגשת תצהירי עדות ראשית.
- הליך אזרחי צריך להתברר ביעילות וללא דחיות ארוכות ומיותרות שעלולות להפריע לניהולו התקין. הדברים נכונים שבעתיים שעה שמדובר בערעור מס שעד לסיום בירורו המס השנוי במחלוקת אינו בר גבייה.
14. חיזוק למסקנה אליה הגעתי ניתן למצוא בפסיקתו מהעת האחרונה של בית המשפט העליון במסגרת בר"ע 5796/17 חברת אפ-גרדאבל בע"מ ואח' נ' פקיד שומה ירושלים (15.10.2017).
- בקשת רשות הערעור הוגשה על החלטת בית המשפט המחוזי (י-ם) לפיה "לא ניתן להתיר למבקשים להיפגש עם עדים הנכללים ברשימת עדי התביעה בכתב האישום לשם גביית תצהירי עדות ראשית לצורך ההליך האזרחי. המבקשים יוכלו לזמן לעדות את העדים הרלבנטיים באמצעות בית המשפט, ללא הגשת תצהירי עדות ראשית. כמו כן, יוכלו המבקשים להגיש את ההודעות שניגבו מהעדים בחקירת המס, כתחליף לתצהיר עדות ראשית של אותם העדים" (החלטה מתאריך 20.6.2017 בבקשה מס' 8).
- בית המשפט העליון קבע כי "החלטת בית המשפט המחוזי – אשר מאפשרת למבקשים לזמן את עדיהם לעדות בבית המשפט, ולהגיש הודעות שניגבו מהעדים חלף תצהירי עדות ראשית – מאוזנת ומניחה את הדעת; לא ראיתי הצדקה לשנות ממנה. נוסף על כך, לא שוכנעתי כי הותרת ההחלטה על כנה תשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים, תגרום למבקשים 'נזק של ממש' או תביא לכך שיתנהל 'הליך מיותר או בדרך שגויה'".
15. לסיכום הדברים, אינני סבורה כי ייגרם למערער נזק של ממש אם יזמן את עדי התביעה לחקירה בעל פה ללא הגשת תצהירי עדות. ככל שניגבו הודעות מאותם עדים בחקירת המס, הרי ישמשו אלה תחליף תצהירי עדות ראשית. ברם, ככל שטיבו האמיתי של זימון עדי התביעה הוא חקירתם על הודעות שמסרו בחקירת המס, במסגרת חקירה שכנגד, ממילא אין צורך בהכנתם לעדות זו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

- העותרות לבקשת המערער לזמן את עדי התביעה על מנת שימסרו את עדותם בעל פה בבית המשפט, חלף תצהירי עדות ראשית, מסירה את החשש מפני השפעה שאינה כדין על עדים אלה וגם תורמת לניהול הערעור ביעילות וללא דחיות מיותרות, בפרט שלא ברור מתי תסתיים פרשת התביעה בהליך הפלילי כאשר מענה לכתב האישום צפוי להינתן רק בתאריך 21.1.2018 (לפי תשובת המערער לתגובת המשיב).
16. למסקנה זו הגעתי, גם לאחר שנתתי משקל להתנהגות המערער, המעלה את החשש כי מטרת הבקשה היא לדחות עוד ועוד את ההליכים המתנהלים נגדו. כפי שעולה מהאסמכתאות שצורפו לתגובת המשיב לבקשה, בתמיכה לאמור בסעיפים 19-21 בתגובה, המערער דחה פעם אחר פעם מתן מענה לכתב האישום, בטענות שונות, ודי אם אזכיר כי כתב האישום נגדו הוגש בתאריך 28.2.2017 ועדיין לא ניתן לו מענה, שצפוי להינתן רק בתאריך 21.1.2018.
- גם התנהלות המערער בכל הנוגע לבקשתו לקבלת חומרי החקירה מעלה תמיהה נוכח המסכת העובדתית העולה מסעיפים 20-21 לתגובת המשיב ולאסמכתאות שצורפו לה. הרושם המתקבל, אפוא, הוא שהמערער מעכב, בידו האחת, את ההליך הפלילי ובידו השנייה מבקש לדחות את ההליך האזרחי עד לסיום ההליך הפלילי המעוכב על ידו. לכך לא ניתן לתת יד.
- מה גם, שלאור העיכובים בניהולו של ההליך הפלילי, הנמצא בשלביו הראשוניים, קשה עוד יותר לאמוד את פרק הזמן הצפוי לסיום פרשת התביעה, דבר המהווה נדבך נוסף לדחיית הבקשה לעיכוב הליך הערעור.
17. המערער מעלה טיעון נוסף לבקשתו לעיכוב ההליכים בערעור. לטענתו, אם לא יעוכב הליך הערעור, הוא ייאלץ לחשוף את קו הגנתו בהליך האזרחי בטרם הסתיימה פרשת התביעה בהליך הפלילי, ובכך תימצא זכותו להליך הוגן נפגעת.
18. אין לקבל טענה זו. הזכות שלא לחשוף את קו ההגנה אינה זכות העומדת בפני עצמה בהליך האזרחי. זכות זו הינה נגזרת של זכות השתיקה העומדת לנאשם במסגרת המשפט הפלילי ולחשוד בעבירה במסגרת החקירה המשטרתית. מחוץ למסגרות אלו, דינם של הנאשם והחשוד כדין כל אדם ועומדת להם רק הזכות לחיסיון מפני הפללה עצמית, להבדיל מזכות שתיקה מוחלטת (ע"מ 15-12-33090 נירדר הנדסה ופיקוח בע"מ נ' מנהל מס ערך מוסף (7.11.2016), סעיף 15).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

הפועל היוצא הוא, שלא עומדת למערער זכות השתיקה בהליך הערעור. בהתחשב בעובדה שנטל השכנוע מוטל על כתפי המערער, לאורך ההליך כולו (למרות שנטל הבאת הראיות הראשוני מוטל על כתפי המשיב בהתחשב בטיב המחלוקות מושא הערעור), בחירתו של המערער ב"שתיקה" משמעותה אי עמידה בנטל ההוכחה המוטל עליו והפסד במשפט.

19. לא מצאתי כי יש בפסיקה עליה הסתמך המערער כדי לבסס את טיעונו בבקשה. כך, בעניין רע"א 3745/03 **פייסל שיווק בע"מ ואח' נ' פקיד שומה עכו** (8.7.2003) לא הוחלט לעכב את ההליך האזרחי עד לסיום ההליך הפלילי אלא אך להשיב את המחלוקות לבחינה לגופה לבית המשפט המחוזי.

גם בעניין ע"ש 759/03 **ראש ארם יזמות ובניה בע"מ ואח' נ' מנהל המכס ומע"מ חיפה** (18.5.2006) אין כדי לסייע למערער, שכן נקבע שם, כי הכלל לפיו אין דוחים הליך אזרחי מפני הליך פלילי תקף ביתר שאת בערעור מס, וזאת על מנת להבטיח גבייה יעילה של המס וכדי למנוע פגיעה בעקרון השוויון בין הנישומים.

20. לאור כל האמור לעיל, הגעתי לכלל מסקנה כי אין לעכב את הליך הערעור. עם זאת, לאור טיבן של המחלוקות מושא הערעור המטילות ממילא את נטל הבאת הראיות הראשוני על כתפי המשיב (ע"א 3886/12 **זאב שרון קבלנות בניין ועפר בע"מ נ' מנהל מע"מ** (26.8.2014) ייקבע, בשלב ראשון, יום שיפוט אחד לשמיעת העדויות מטעם המשיב בלבד. עם סיום פרשת ההוכחות של המשיב, יעדכן המערער היכן הדברים עומדים בהליך הפלילי ומה הצפי לסיום שמיעת העדויות של חמשת עדי התביעה. ככל שבית המשפט יתרשם כי המתנה לסיום עדותם של חמשת עדי התביעה אינו כרוך בדחייה ארוכה של המשך ניהול הערעור, ובכפוף לאילוצי יומנו של בית המשפט, ייקבע יום שיפוט נוסף לשמיעת פרשת ההוכחות מטעם המערער תוך התייחסות למועד סיום שמיעת העדויות של חמשת עדי התביעה, והכל לפי שיקול דעתו של בית המשפט ובהתאם לנסיבות.

יתכן ובדרך זאת יימצא "פתרון פרקטי" לטענות המערער אולם אין בכך כדי לשנות מן המסקנה העקרונית אליה הגעתי בהחלטה.

21. אשר על כן, אני קובעת כך:

- 1.1.2018 תצהירי עדות ראשית מטעם המשיב יוגשו עד לתאריך
- 7.2.2018 תצהירי עדות ראשית מטעם המערער יוגשו עד לתאריך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

22 נובמבר 2017

ע"מ 17-06-23602 אלימלך נ' רשות המיסים

תישמר זכותו של המערער לזמן את חמשת עדי התביעה למועד ההוכחות שייקבע לשמיעת עדותם.

22. הצדדים ימסרו עד לתאריך 3.12.2017 ארבעה מועדים חלופיים ומוסכמים בחודש מרץ 2018 לשמיעת ההוכחות מטעם המשיב.

23. המערער יחויב בהוצאות המשיב בגין בקשה זו בסכום של 8,500 ש"ח.

ניתנה היום, ד' כסלו תשע"ח, 22 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.

ירדנה סרוסי, שופטת